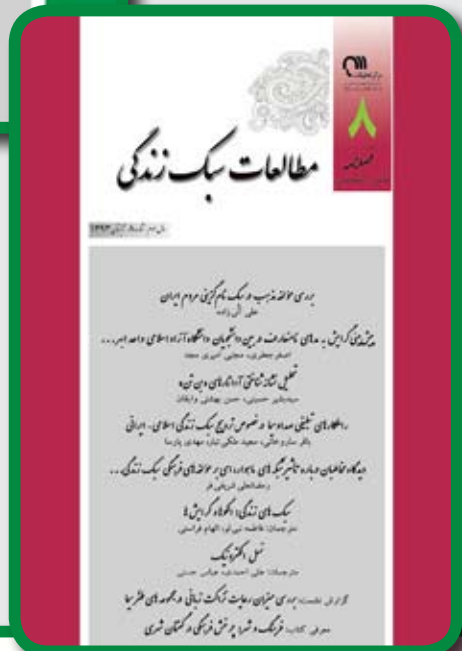

- ✓ مطالعات انتخابات
- ✓ مطالعات سبک زندگی
- ✓ جوان و رسانه
- ✓ بازتاب اندیشه

نشریه تخصصی بازتاب

ماهنامه
خبری-اطلاع رسانی
پیام پژوهش

مطالعات انتخابات

مرکز پژوهش و سنجش افکار، شماره ۸۰۷، بهار و تابستان ۱۳۹۳

با گسترش و نفوذ مفاهیم جدید بازاریابی در تمام سطوح جامعه، ضرورت کاربرد آن نیز به امری انکارناپذیر تبدیل شده است. از جمله این مفاهیم می‌توان به حضور برند در زندگی شهروندی اشاره کرد. این اثر روزافزون و نفوذ بیش از پیش افراد در دنیای اجتماعی به تدریج زمینه را برای ایجاد مفهوم تازه‌ای به نام برند شخصی فراهم آورد. از دیدگاه پژوهشگران، برند شخصی چیزی فراتر از قدرت اثرگذاری در فروش و بازاریابی در محیط‌های رقابتی بوده و اثر آن در ارتباطات و خلق روابط مبتنی بر همکاری و ایجاد تفکر مثبت حائز اهمیت است. در مقاله «مطالعه برندسازی شخصی سیاسی و چگونگی مدیریت آن در انتخابات» سعی بر آن است تا با مروری بر ادبیات و مطالعات مربوط در زمینه برند شخصی سیاسی، به معرفی مفهوم، ابعاد، منابع ایجاد، مدیریت صحیح و ارزیابی آن پرداخته شود.

مقاله «مدیریت روستایی مبتنی بر فاوا با تأکید بر انتخابات الکترونیک»، با هدف بحث پیرامون مقوله مدیریت روستایی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات به بررسی مشارکت سیاسی روستاییان در چارچوب «انتخابات الکترونیک» پرداخته است. نتایج این مقاله نشان داد، برگزاری انتخابات الکترونیک به‌عنوان نمودی از الگوی مدیریت روستایی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند مزایای زیادی از جمله؛ کمک به خروج روستاییان از انزوای سیاسی، افزایش و تسهیل مشارکت سیاسی در مناطق روستایی، توانمندسازی روستاییان برای مشارکت در تعیین سرنوشت خویش، کاهش هزینه مشارکت سیاسی روستاییان و افزایش سرعت، دقت و امنیت فرایند اخذ آرا را نصیب روستاییان و مناطق روستایی نماید.

مقاله «شبکه تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی و انتخابات ۸۸ ایران»، در پی بررسی عملکرد تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی در پوشش رویدادهای قبل و اغتشاشات بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری دهم ایران است. پرداختن به این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که شناخت خطوط کلی، محتوا و اثر احتمالی تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی - به‌عنوان رسانه‌ای همسو با جریان مسلط رسانه‌ای غرب که سعی دارد به مرجع خبری در ایران تبدیل شود - برای نشان دادن عکس‌العمل مناسب در مقابل آن لازم است. به این منظور، یک هفته آماری از یک دوره دو ماهه (یک ماه قبل و یک ماه بعد از انتخابات) گزینش و تمام برنامه‌های خبری و غیرخبری مرتبط با انتخابات ایران با استفاده از تحلیل محتوای کمی تحلیل شد.

مقاله بعدی فصلنامه، با رویکردی جدید به بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر رفتار انتخاباتی در دو قوم بلوچ و ترکمن می‌پردازد. این مطلب، به لحاظ هدف، بنیادی و از حیث ماهیت و روش، توصیفی - تحلیلی است. متغیر مستقل در این تحقیق سرمایه اجتماعی و متغیر وابسته رفتار انتخاباتی است.

مقاله «بررسی تأثیرات مناظره‌های تلویزیونی در انتخابات دهم و یازدهم ریاست‌جمهوری (مطالعه موردی شهر تهران)»، به بررسی تأثیرات مناظرات تلویزیونی در انتخابات دهم و یازدهم ریاست‌جمهوری در شهر تهران اختصاص دارد. پژوهشگر درصدد پاسخ به این سؤال است که: «مناظره‌ها چه تأثیری بر رفتار انتخاباتی شهروندان تهرانی داشته است.» در پایان، این نتایج حاصل گردید که: مناظره‌ها در هر دو دوره بر افزایش مشارکت، تغییر الگوی سیاسی و نیز اعتماد مخاطبان به رسانه ملی تأثیر داشته است، اما نه به میزان یکسان، بلکه در انتخابات یازدهم این تأثیرات کمی بیشتر از انتخابات دهم بوده است.

نویسنده مقاله «مشارکت مسلمانان اروپایی در انتخابات و فرایندهای سیاسی»، بر این نکته تأکید کرده است که برخی سیاستمداران و بیگانه‌هراسانی که در کارزارهای انتخاباتی به‌صورت مشهودی فعال‌اند، با جلوه دادن اسلام به‌عنوان مشکل، سعی در جلب توده‌های مردم دارند. همچنین شکست سیاست‌های اروپایی در هم‌آمیزی مسلمانان با جامعه اروپایی که با فقدان مشارکت سیاسی مسلمانان در امور اروپایی ارتباط دارد، منجر به تبعیض‌های فراوانی علیه مسلمانان شده است. یکی از راه‌های پیش‌روی مسلمانان غربی برای جلوگیری از منزوی شدن

گتویی شدن) مشارکت آگاهانه و مقتدرانه در انتخابات و امور سیاسی است که مانند تمامی راه‌حل‌ها نیازمند اراده دو طرف و عمل متقابل است؛ یعنی از سوی مسلمانان خود باید به این باور برسند که در امور قاره خویش مشارکت کنند و از سوی دیگر دولت‌ها و سیاستگذاران اروپایی نیز باید بکوشند تا با ایجاد شرایط عادلانه و فرصت‌های برابر، مسلمانان را به مشارکت در امور سیاسی و اجتماعی ترغیب کنند.

سه مقاله ترجمه شده با عنوان‌های «نوآوری رسانه‌های مدرن در رقابت‌های انتخاباتی»، «بیکارگیری و استفاده از رسانه‌های دیجیتال در مبارزات انتخاباتی: استرالیا، کانادا و نیوزیلند» و «توییت کردن در طول مناظره‌های ریاست جمهوری؛ و اثر آن بر نگرش‌ها نسبت به مناظره و ارزیابی نامزد ریاست جمهوری» از دیگر مطالب این شماره از فصلنامه مطالعات انتخابات است.

مطالعات سبک زندگی

مرکز پژوهش و سنجش افکار، شماره ۸، تابستان ۱۳۹۳.

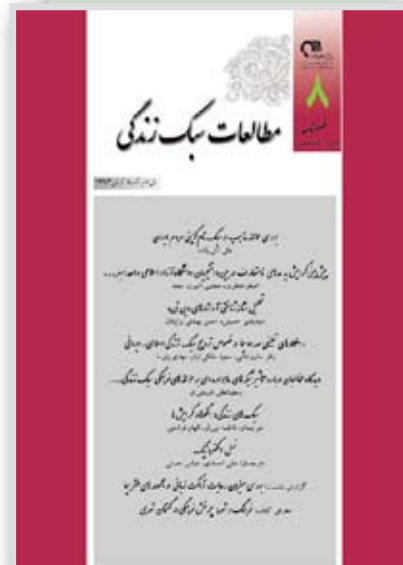
منابع و شاخص‌های نام‌گزینی در سبک زندگی سنتی و جدید متفاوت است. در گذشته منابع مکتوبی چون قرآن، شاهنامه و مولودنامه و شاخص‌هایی چون مذهب، زمان و مکان تولد، پدیده‌های نوظهور، نام بزرگان متوفی و نام فرزندان پیشین فوت شده و عرفیاتی چون پسرستانی و دخترستیزی در امر نام‌گزینی مؤثر بوده است. امروزه عواملی همچون قرآن و مذهب، با حفظ جایگاه پیشین خود و حتی تقویت آن، در کنار عوامل جدید دیگر در این امر تأثیر گذاشته است.

مقاله «بررسی مؤلفه مذهب در سبک نام‌گزینی مردم ایران»، ضمن تبیین نقش نام بر هویت‌بخشی به افراد و تکوین شخصیت آنها، تلاش دارد پیشینه آئینی عوامل و عناصر نام‌گزینی و نام‌گذاری در زندگی سنتی و جدید را با تأکید بر عامل مذهب بررسی کند.

مقاله بعدی مبنی بر پژوهشی است که به منظور تعیین نقش کارآیی خانواده و سبک‌های هویت‌یابی در پیش‌بینی گرایش به مدهای نام‌تعارف انجام شد. روش پژوهش، پیمایشی و جامعه آماری دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر بودند. نتایج نشان داد که بین کارآیی خانواده و سبک‌های هویت‌یابی با گرایش به مدهای نام‌تعارف رابطه معناداری وجود دارد و کارآیی خانواده و سبک هویت‌یابی هنجاری به‌طور منفی و هویت‌یابی سردرگم به‌طور مثبت گرایش به مد را پیش‌بینی می‌کنند.

مقاله «تحلیل نشانه‌شناختی آواتارهای "بن تن" با رویکرد تحلیل نشانه‌شناختی»، سعی در شناخت وجوه شخصیت قهرمان مجموعه کارتون بن تن دارد که به ده آواتار (پیکرگردان) تبدیل می‌شود. نتایج نشان داد که قهرمان این مجموعه دارای نیروهای انسانی، حیوانی، ماورایی و علمی است. قهرمان نه به‌عنوان انسان یا ابرانسان (افزایش امتداد قدرت‌های جسمانی و معنوی انسان) که به‌عنوان تلفیقی از انسان - حیوان، انسان - طبیعت، انسان - ماورا و انسان - فناوری معرفی شده است. قهرمان مدرن ترسیم شده در این مجموعه، برخلاف پیشینیان خود، در عرصه فناوری نیز وارد شده است.

مقاله «راهکارهای تبلیغی صداوسیما در خصوص ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی»، ضمن پرداختن به مفهوم سبک زندگی از دیدگاه صاحب‌نظران، به وجود اختلاف در پیوستگی سبک زندگی اسلامی و غربی اشاره می‌کند و بر تأثیر جهان‌بینی بر تعریف از سبک زندگی تأکید دارد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد، رسانه ملی هنگامی می‌تواند نگرش مخاطبان خود را نسبت به سبک زندگی اسلامی - ایرانی بهبود بخشد که این نوع سبک زندگی را جذاب و قابل قبول به تصویر بکشد. لذا برای تحقق این امر، راهکارهایی در خصوص چگونگی قالب و محتوای پیام‌های تبلیغی ارائه می‌دهد.

نتایج مقاله «دیدگاه مخاطبان درباره تأثیر شبکه‌های ماهواره‌ای بر مؤلفه‌های فرهنگی سبک زندگی «پوشش، آرایش و روابط زن و مرد» نشان داد که بین استفاده از ماهواره با جنسیت و وضعیت تأهل پاسخگویان رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین، بین میزان استفاده از ماهواره و گرایش و نگرش پاسخگویان نسبت به تمایل سایرین به استفاده از ماهواره، جذابیت لباس بازیگران و مجریان شبکه‌های ماهواره‌ای و تمایل به تقلید از سبک آرایش و پوشش بازیگران و مجریان شبکه‌های ماهواره‌ای و تأثیرگذاری پوشش بازیگران و مجریان شبکه‌های ماهواره‌ای بر سلیقه افراد رابطه معنی‌داری وجود دارد. بین نوع استفاده از ماهواره و گرایش و نگرش افراد نسبت به جذابیت لباس بازیگران و مجریان شبکه‌های ماهواره‌ای نیز، رابطه معنی‌دار است.

با ارائه ترجمه دو مقاله با عنوان «سبک‌های زندگی: الگوها و گرایش‌ها» و «نسل الکترونیک» هشتمین شماره از فصلنامه مطالعات سبک زندگی پایان می‌پذیرد.

جوان و رسانه

مرکز پژوهش و سنجش افکار، شماره ۱۴، پاییز ۱۳۹۳.

این شماره از فصلنامه تخصصی جوان و رسانه به موضوع جوان، ازدواج و رسانه با تمرکز بر عوامل روی گردانی از ازدواج، اختصاص دارد.

در این شماره، ابتدا گزارشی از گفت‌وگو با صاحب‌نظران حوزه جامعه‌شناسی و دین با موضوع علل و عوامل رویگردانی از ازدواج در جوانان در گفتگو با دکتر خزعلی و دکتر ابهری ارائه می‌شود.

نویسنده مقاله «آسیب‌شناسی و باورهای فرهنگی درباره ازدواج و نقش رسانه در اصلاح آنها»، با بیان اینکه امروزه باورها و عقاید غنی دینی و ملی نسبت به امر ازدواج، دستخوش تغییر و استحاله فرهنگی شده و ضمن پیدایش سطحی‌نگری به کارکردها و قابلیت‌های ازدواج، باورهای غیر واقع‌رایج گردیده و مؤلفه‌های انتخاب همسر و نحوه تشکیل زندگی نیز دچار یک تغییر منحنی شده است؛ بر آن است که به منظور مدیریت و تصحیح این نگرش‌ها و احیای فرهنگ اسلامی - ایرانی در امر ازدواج، ضمن بیان چهارگونه از باورهای نادرست در ازدواج و برخی از مهم‌ترین علل آن، با توجه به کارکرد نظارتی، پالایشی، آگاهی‌بخشی و آموزشی رسانه، پیشنهادهایی در این زمینه ارائه دهد.

«رسانه ملی و روابط پیش‌ازدواجی جوانان» عنوان مقاله بعدی است که تأثیر روابط غیرعقیفانه را بر پیوند مقدس ازدواج تبیین می‌کند. در این وضعیت‌سنجی اجتماعی مشخص می‌شود که مسئله ازدواج تحت تأثیر دو وضعیت فرهنگ جهانی و ویژگی‌های جدید جامعه ایرانی تغییر کرده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد از یک سو ساخت یک الگوی اسلامی بر اساس جهان‌بینی اسلامی در امر ازدواج، نیازی ضروری برای تولید پیام در رسانه‌های داخلی است و از سوی دیگر، پرداختن به امر سواد رسانه‌ای، برای مقابله و فهم بهتر پیام‌های رسانه‌های جهانی نوعی ضرورت به شمار می‌رود.

«مروری بر مواجهه شبکه‌های ماهواره‌ای با امر مقدس ازدواج و راهکارهای رسانه‌ای مقابله با آن»، عنوان پژوهشی درباره تأثیرگذاری شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان بر ازدواج است. در حال حاضر حدود ۱۵۵ شبکه تلویزیونی ماهواره‌ای فارسی زبان در معرض دید خانواده‌های ایرانی قرار دارند که بسیاری از این شبکه‌ها، از قالب برنامه‌های مختلف، بویژه فیلم و سریال در جذب مخاطب و همچنین تحویل اهداف فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود بهره می‌برند. در این تحقیق، مهم‌ترین سریال‌های شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان با موضوع ازدواج در سه ماهه نخست سال ۹۳ رصد شده و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که هدف اصلی این شبکه‌ها از بین بردن حیا و عفت عمومی و عادی‌سازی و ترویج روابط غیرعقیفانه زن و مرد و مورد تردید قرار دادن

امر مقدس ازدواج و بنیان خانواده است.

در پایان نیز گزارشی از اوضاع متزلزل ازدواج و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن برای فرزندان (در امریکا) برای مطالعه خوانندگان، ترجمه و به دنبال آن، مسئله اشتغال زنان در ایران و تأثیر آن در کاهش آمار ازدواج بیان شده است.

بازتاب اندیشه

مرکز پژوهش و سنجش افکار، شماره ۶، پاییز ۱۳۹۳.

نخستین مطلب این شماره از فصلنامه بازتاب اندیشه که ویژه‌نامه‌ای در خصوص سلامت جنسی است، با عنوان «رویکردی جامعه‌شناختی به سلامت جنسی» به گفت‌وگو با دکتر سید حسین شرف‌الدین، عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی اختصاص دارد. پیش‌نیاز هرگونه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در حوزه «سلامت جنسی»، شناخت دقیق این مفهوم و دیگر مفاهیم مرتبط با آن و تبیین تعریف و مؤلفه‌های آنها بر مبنای آموزه‌های اسلامی و شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه ماست. نویسنده مقاله «سلامت جنسی و چالش‌های مفهومی»، بر این باور است که برای تحقق این موضوع ابتدا باید تعریف‌های رایج برای این مفاهیم را که اغلب برگرفته از باورها، ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر جوامع غربی هستند، به خوبی شناخت و آنگاه به تبیین تعریف آنها بر مبنای باورها، ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی پرداخت.

در مقاله «بایسته‌های ورود رسانه ملی به حوزه سلامت جنسی» به‌عنوان یکی از شاخه‌های مهم «سلامت عمومی» جامعه، به برخی از بایسته‌های ورود رسانه ملی به حوزه سلامت جنسی از جمله: تبیین دقیق راهبردهای رسانه ملی در پرداختن به موضوع سلامت جنسی؛ داشتن برنامه جامع، مستمر و درازمدت؛ توجه دقیق به آموزه‌های اسلامی در ارائه راهکارها؛ تفکیک دقیق مسائل و مشکلات جنسی افراد مجرد و متأهل؛ توجه به مرزهای حیا و خودداری از دامن زدن به مسائل جنسی؛ پرهیز از نگاه‌های تقلیل‌گرایانه و ساده‌انگارانه به مسائل و مشکلات جنسی؛ توجه به طرح‌ها و برنامه‌های نظام سلطه برای ترویج ناهنجاری‌های جنسی در ایران؛ توجه به تجربه جوامع غربی در مواجهه با نیازهای جنسی و بهره‌گیری از رسانه‌های مکمل برای ایفای بهتر نقش خود در زمینه آموزش جنسی و گسترش سلامت جنسی در جامعه اشاره شده است.

مقاله «ضرورت آموزش موضوعات جنسی و نقش مؤثر و پیشگیرانه رسانه»، به تبیین این موضوع می‌پردازد که رسانه‌ها، بویژه صداوسیما می‌توانند با ارائه برنامه‌های متنوع، به طور جانشینی، الگوهای مثبتی را معرفی کنند تا نوجوانان در انتخاب و همانندسازی با آنها به شیوه‌ای مؤثر و مفید، درباره سلامت جنسی خود تصمیم بگیرند. همچنین، رسانه برای ورود به مباحث مرتبط با سلامت جنسی و آموزش موضوعات جنسی، باید عوامل و متغیرهای مهمی مانند رویکرد شفاف و مبتنی بر شواهد، بهره‌گیری از دانش و تخصص بین‌رشته‌ای و تنوع مخاطبان را مورد توجه قرار دهد.

ترجمه مقاله «مفهوم و گستره سلامت جنسی» مطالبی را که در زمینه برنامه‌ریزی سلامت جنسی رویکردی مبتنی بر حقوق بشر را پیش رو قرار می‌دهند، در اختیار خواننده قرار می‌دهد. شایان ذکر است که در موارد متعددی نکاتی به‌عنوان توصیه و راه‌حل مطرح شده که با موازین اخلاقی، فقهی و حقوقی پذیرفته شده در جامعه ما مغایر است.

گزارش «طرح پژوهشی راهبردها و سیاست‌های رسانه ملی در حوزه سلامت جنسی»، مقاله‌ای است که با استفاده از پژوهشی مبتنی بر نظریه زمینه‌ای و پس از گفت‌وگو با صاحب‌نظران و کارشناسان حوزه‌های گوناگون مرتبط با موضوع سلامت جنسی، داده‌های این گفت‌وگوها را گردآوری و تحلیل کرده است.

آخرین نوشتار این شماره از نشریه به «مآخذشناسی سلامت جنسی»، و معرفی کتاب‌ها و منابع در این خصوص اختصاص دارد که در آن، به مقوله‌هایی چون سلامت، بهداشت، تربیت، آموزش، اخلاق، اختلالات و انحرافات جنسی پرداخته شده و همچنین بازنمایی مسائل یادشده در رسانه نیز مد نظر قرار گرفته است.

